

особливості. Дослідження і збереження історії рідного краю сприяє формуванню патріотичного виховання і ціннісного ставлення до своєї землі. Збереження і відновлення цікавих об'єктів села сприятиме активізації пізнавального і сільського туризму, а як наслідок – створення нових робочих місць.

Список використаної літератури:

1. Ковальова, О. Ф. Крилиці-рятівниці : історико-етнографічний нарис прокрилиці на Миколаївщині / О. Ф. Ковальова. - Миколаїв : Іліон, 2010. - 120 с
2. Кулаков, В. В. Річка, річка, яку маєш назву? : оповідання про річки Побужжя / В. В. Кулаков. - Миколаїв : Вид-во Ірини Гудим, 2009. - 176 с
3. Легенди та перекази Південного Прибужжя. — Миколаїв : Вид-во Іліон, 2007.

Тригуб О.Л.,

старший викладач кафедри дизайну
Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія
Київського національного університету
культури і мистецтв»,
м.Миколаїв

ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ АСПЕКТ У ПРОЕКТУВАННІ КОЛЕКЦІЇ ДИЗАЙНЕРОМ ОДЯГУ

Творча робота дизайнера одягу складається з таких основних етапів як розробка проекту (проектно-композиційне рішення колекції): пошук джерела натхнення та його дослідження, формування художнього образу, композиційна побудова колекції; виконання проекту в матеріалі. Кожен з цих етапів має свої особливості та стадії.

Перший етап – підготовчий. Він потребує кількісного та якісного вивчення теоретичного, ілюстративного матеріалу, активного творчого пошуку, вдумливого та ретельного аналізу. Дизайнер створює художній образ, визначає, для кого проектується модель, її призначення, форму, колір, фактуру тканини, її властивості. Після цього художник розробляє ряд ескізів моделі. На другому етапі визначаються методи розробки креслення, розкроювання, обробки, створюється проектний образ.

Роль джерела натхнення для дизайнера одягу можуть виконувати природні мотиви, елементи архітектурних споруд, твори живопису, музики, літератури, творчість митців, дизайнерів, стилі, напрямки в мистецтві, народний та історичний костюми, символи національної автентичності, події в країні та світі. Розвиток одягу, його історичні зміни пов'язані, з одного боку, з

модою, а з іншого – зі стилем, що виникає на основі соціально-економічного розвитку суспільства, виявляє його культуру, побут, ставлення до навколишнього світу. Дизайнер, створюючи проект одягу для людини відповідно до її потреб і смаків, проектує костюм, проектує саму людину: її вигляд, емоції, стиль життя. Безпосередньо дизайнер проектує річ, а опосередковано – людину і суспільство. Таким чином, дійсна мета дизайну – проектування людини, її вигляду, її способу життя, тому основою проекту має бути концепція образу людини, концепція суспільства.

Саме тому, проектуванню кожної колекції передують формування її ідеї та тематичного девізу, що безпосередньо пов'язано з обранням джерелом творчості.

Наведемо декілька основних понять, на яких базуються аналіз джерела натхнення та творення художнього образу.

Художній твір – це складна система сукупностей однотипних елементів в певних взаємовідношеннях (лінії, кольорові плями, об'єм, динаміка, рисунок, колорит, композиція, просторово-часова організація, гармонія). Для нього характерна наявність художнього змісту, що має духовні, змістово-образні особливості.

Асоціативність – спроможність уловлювати і встановлювати зв'язки між іноді несумісним. Асоціації по тотожності або контрасту допомагають долати функціональну фіксованість речей, відкривати їх закономірні зв'язки і нові функціональні значення. Розвиток образно-асоціативного мислення дизайнера – одна з найважливіших задач в навчанні творчої особистості.

Розробка модної колекції – це постійний пошук нових форм і конструкцій одягу, її колірної й декоративної рішень і як результат – нового образу. Асоціативне подання є важливим чинником при створенні костюму, воно дозволяє досягти розмаїтості видимого образу, домогтися новизни рішень.

Художня форма – внутрішня структура змісту і засіб його матеріально-предметного втілення по законам мистецтва.

Композиційне формотворення походить одночасно з двох областей: асоціативних зв'язків – символіки форми і формальних зв'язків – безпосередньо формально-композиційних. Джерело асоціацій – творча індивідуальність автора, сукупність його особистих образів. Область формально-композиційних зв'язків походить з об'єктивно існуючих закономірностей сприйняття форми людиною.

Етапами художньої творчості є творча інтуїція і аналіз, тобто логічний розгляд своєї творчості.

Художній образ – це особливий тип образності, що має психологічне, семіотичне значення. В композиції костюму – це гармонійна єдність образу людини і костюму в певному середовищі [2, с. 211].

Найуживаніший художній прийом роботи із джерелом натхнення – *стилізація*. Стилізація в дизайні – пряме перенесення найбільш явних візуальних ознак культурного зразка на річ, яка проектується [2, с. 19].

Костюм, що є об'ємно-просторовою структурою, яка пристосована до форми людського тіла, не може бути механічною копією першоджерела. Дизайнер, працюючи над пошуком нових форм в костюмі, виражає предмети об'єктивного світу не через конкретне зображення, а опосередковано, через емоційні асоціації, що ґрунтуються на спостереженні. При вивченні джерела художник відбирає найбільш характерні лінії, форми, пропорційні членування, тектонічні і фактурні властивості, тобто все те, що є носієм образного змісту об'єкта [1, с. 240-241, 223].

Більш складна ступінь творчості на шляху формування художнього образу – трансформація. *Трансформація* в дизайні костюму – це зміна форми і об'єму виробу за рахунок різноманітного засобу кріплення, перестановки і заміни його окремих деталей. В сучасній моді функціональна трансформація речей – засіб постійного руйнування нормативних операцій. Трансформація може будуватись на тезисі, що стверджує закономірність появи нового шляхом заперечення старого. Або ж в якості загального руху, тобто відбудови минулого в новому циклі [3, с. 60].

Дизайнер, що займається створенням сучасного одягу й модного напрямку, не повинен у своїй діяльності копіювати форми джерела творчості. Його завданням є досягнення виразності й образності шляхом трансформації цього джерела за допомогою асоціативного мислення [1, с. 207].

Творча трансформація характерних властивостей і ознак джерела натхнення, що служить імпульсом для створення форм сучасного одягу, починається зі збору інформаційного матеріалу. Виконуючи копії, замальовки костюма і його фрагментів, треба виявити пластику форми й закономірності її розвитку, красу пропорційних відносин окремих частин форми, принципи ритмічної організації, характер колірного рішення, розмаїтість фактур і декоративного оформлення. Беручи за основу одну із цих ознак, найбільш характерну і цікаву з погляду модельєра, він створює сучасний костюм, домагаючись нової виразності, що відповідає вимогам моди сьогодення.

Етапи творчого пошуку обумовлені процесом ескізування. «Ескіз» – попередній замальовок, що фіксує задум художнього твору або окремої його частини. Перед дизайнером одягу постає задача знаходження композиції костюму в ескізі.

За змістом розрізняють фор-ескізи, творчі або художні, робочі або конструктивні. Їм усім притаманна своя графічна манера, ступінь умовності і манера відображення форми.

Малювання костюма на фігурі в ескізі принципово відрізняється від зображення одягнутої людини у нарисі. В нарисі відображається пластика руху, пози, зображуються тільки ті деталі костюму, які сприяють виконанню цієї задачі. Модельєрський ескіз повинен розповідати глядачеві про костюм, демонструвати певну модну лінію, тому деякі подробиці анатомічної будови людини тут є другорядним. Модельєрський рисунок на відмінну від академічного повинен вигідно презентувати саме костюм на ідеальній для

цього моделі-манекені, а не підкреслювати анатомічні особливості зображеної натури.

Проектно-графічне моделювання одягу можна підрозділити на наступні типи проектно-графічного зображення: нарис – первинний графічний задум; пошуковий малюнок з розробкою графічних варіантів та деталізацією проектного виробу; ескізне проектування – розробка ідеї проекту в сукупності зі знаходженням образного рішення, з підбором матеріалів, тканин і доповнень; побудова креслень конструкції; виконання макета в матеріалі з уточненням конструкторської й технологічної відповідності первинному задуму.

З перерахованого найбільш важливим є ескізне проектування, тому що до ескізу як до пошуку композиційного рішення пред'являються певні вимоги: виразність, зрозумілість і читаність, конкретний точний зміст.

Ескіз складається з різних графічних прийомів зображення: ескіз-пошук – нариси проектної ідеї; ескіз-подача – використання його в друкованій графіці; технічний ескіз – точне, ясне зображення без змін пропорційних співвідношень моделі й фігури людини, виконане досить простими графічними засобами.

При графічному моделюванні ескізу вирішують наступні завдання: виявляють найбільш важливу ідею проекту, підкреслюють її графічними засобами. Якщо ставиться завдання пошуку індивідуального образу, підкреслюють і загострюють образне рішення, можливо перебільшують його, доводячи до гротеску. При необхідності, опускають другорядне, звільняють від непотрібного, «очищують» графічне зображення проекту.

Розкриттю змісту ескізу, його читаності сприяє грамотна мова зображення. Художник, розробляючи ескізи, звертається до різних засобів і прийомів образотворчої виразності.

Гармонійна цілісність і концепція колекцій виражається в основній ідеї, а саме: в ідеї узагальненого пластичного «символу-форми», такого, що проходить через усі асортиментні групи колекцій; в єдиних конструктивних рішеннях усіх форм (втілення конструктивних ідей в якості композиційного рішення); в новому поєднанні ірраціональних співвідношень в комплексах різного призначення; в акцентуванні конструктивних поясів; в єдиному колірному рішенні; у використанні тих або інших структур матеріалів і їх поєднань; у застосуванні обробки виробів колекцій; у нетрадиційному застосуванні матеріалів та ін.

Композиційна побудова колекції ґрунтується на дотриманні елементів. Характер супідрядності визначається призначенням костюма і концепцією усієї колекції в цілому. Залежно від цього можна вибрати способи супідрядності елементів колекції і виділення її головної частини. Саме у головній частині особливо яскраво відбивається основна тенденція концепції колекції.

Наявність композиційного центру – необхідна умова цілісності усієї колекції, її завершеності.

Спільність закономірностей композиції, засобів гармонізації костюма і усієї колекції полягає в наступному:

- Супідрядність усіх частин колекції, її блоків, а також супідрядність усередині елементів блоків відбувається за ознакою контрастів, нюансів і тотожності.
- Композиційний центр – головна частина колекції – місце зосередження основних ідей колекції.
- Ритм – важливий організуючий засіб побудови колекції, що допомагає охопити твір в цілому.
- Колірна гармонія частин колекції – основна умова цілісного сприйняття.

Етап виконання проекту в матеріалі включає в себе конфекціювання матеріалів колекції, розробку конструкторського рішення моделей та їх технологічне виготовлення.

Отже, при розробці колекції присутність художньо-композиційного аспекту є необхідною складовою для досягнення мистецької цінності одягу. Дизайнер повинен особливу увагу приділити вивченню та аналізу джерела творчості. Тому виконуючи його ескізування акцент робиться на пластиці лінії. Натуральні замальовки потрібно робити достатньо швидко лаконічною, виразною графічною мовою. Після чого можна переходити до наступної стадії – стилізації. На основі замальовок, копій джерела творчості виконується серія малюнків, де реальний образ джерела трансформується в більш умовний, узагальнений. Стилізація є виявленням декоративних особливостей джерела творчості, його узагальненням, де характерні риси загострюються, а інші опиняються на другому плані. В декоративному ескізуванні провідна роль належить лінійному малюнку, тому що саме лінія передає найбільш гостро і точно усі нюанси зміни форми. Послідовний ряд подальших замальовок на основі нарису джерела натхнення поступово наближується до силуету костюму. Заключною стадією є пристосування стилізованого джерела до функціональних можливостей костюму, створення нового образу. Орнаментально-декоративна композиція колекції допускає умовний характер подання, зображення колекції в цікавому ритмічному і пластичному русі фігур, в супідрядності усіх частин колекції з яскраво вираженим центром композиції і певною колірною гармонією частин колекції. Так, при розробці композиції колекції необхідно довести художню мову по виразності до символічного узагальнення, що сприяє об'єднанню усіх частин композиції в єдине ціле.

Список використаних джерел:

1. Бердник Т. О. Дизайн костюма / Т. О. Бердник, Т. П. Неклюдова. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. – 448 с.
2. Композиция костюма : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г. М. Гусейнов, В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова, Н. Б. Ляхова, Е. М. Финашина. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2004. – 432 с.
3. Ковешникова Е. Н. Основы теории дизайна: учебное пособие для

студентов вузов / Е. Н. Ковешникова, А. И. Ковешников. – М. : Машиностроение, 1999. – 206 с. : ил.

4. Козлова Т. В. Художественное проектирование костюма / Т. В. Козлова. – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1982. – 144 с. : ил.

Трусова А.О.,

магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко Т.В.,
кандидат наук з соціальних комунікацій,
м. Миколаїв

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ У ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ

Основу будь якої бібліотеки складають її фонди, які є важливим культурним, науковим, історичним надбанням країни та стратегічним інформаційним ресурсом держави. Збереження цього надбання є вкрай важливим завданням для бібліотек. Як зазначає доктор педагогічних наук, професор Ю. Столяров, «існує розуміння неминущої цінності документів, що дійшли до нас, і в той же час зростає небезпека їхнього руйнування через економічну і політичну нестабільність у світі, різке погіршення екологічної обстановки, випадки вандалізму, стихійних лих, техногенні катастрофи і недбайливе ставлення до них» [5]. З огляду на зазначені труднощі, сучасні бібліотеки здійснюють перехід на новітні інформаційні технології, що розширяють їхні можливості.

Проблема збереження бібліотечних фондів спонукала багатьох науковців до вивчення цього питання. В своїх працях вони неодноразово розглядали основні проблемні питання і визначали окремі шляхи їхнього вирішення. Значне місце посідає низка наукових праць, представлених зарубіжними та вітчизняними бібліотекознавцями, як Н. Білоус, І. Бондаренко, М. Васильченко, В. Вергунов, Ю. Горбань, Ю. Григор'єв, Г. Гуцол, Т. Долбенко, А. Кльонон, Н. Кравчук, Н. Кушнарєнко, В. Мільман, В. Олійник, А. Соляник, Ю. Столяров та ін.

Метою доповіді є висвітлення питань, щодо традиційних та інноваційних підходів збереження фондів в умовах розвитку електронних, інформаційних технологій.

Бібліотечний фонд згідно з Конституцією України, Основами законодавства України про культуру, Законом України Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» є культурним надбанням українського народу, не підлягає роздержавленню та приватизації і перебуває під охороною закону. У бібліотечній статистиці фонд розглядається як сумарна кількість документів, які до нього входять, і вимірюється їх загальною чисельністю і вартістю [6].